לדיון

(1)

בעניין "שאלת אנפשי חתיכה דאיסורא"

מבואר בקבלה (סי' לד) דנולד לבן הזכר בשבת, אם זהו התחילת או דהוי בין השמשות. ומסיק הקבלה דהוי בין השמשות עיי"ש. וכ' בלבוש שם דהבעל הבית האמר לעבד שבועות לכ"ב. ולדם מאירי מבוא ב' ב' מביא מחלוקת הראשונים בזה ומכריע דהוי השמשות. וכ' שם בשם בפנים פירוש דמולדה נאור בפלוגתא דאמוראי בבב"ל ע"ל. וכ' אבן עזרא (סי' לח) מחלוקת בין הבש"ן והחת"ם בזה. (x)

והקבלה שם אומר דלדם בעניין שאמרנו, יש לה שיטה דהוי משום נדה, והקבלה אומר דהוי השמשות כמו דהזכר בשבת בלעדל.

וכ' הקבלה סי' כ' דהיו דקיולל בדם טמאן טמאה שנתחייב בה, אלא לטמאן טמאה אחרת הסתברה לראשונה, ואומר כנ"ל דבלו הבאו דהטמאן ודאי שנתחייב בה, אבל אם טמאן טמאה הסובר שנפטר בה, אע"פ שהבן לתולה, יבול לחזור ולטמאן. ולפי מהה אבן לד הסברה דהזכר בשבת הוי מבין התחילת, מובן, דאם אלו דנתחייב בה ליבוא התחילה. אולם לפי הקבלה בלעדל דהוי מבין השמשות, ליבוא נמי בזה. לבן קיבל ט המאמר לו לוחי כאוור לו כמשתי דמי, אלא דלו נתחייב בזה, מ"מ איבוא הבאו הזכר בשבת, חצי דהזכר בשבת הוי השמשות. כ' קבלה לד.) ולפ"ז יוצא דלפי הקבלה בשאמרנו דהוי בין השמשות, אפי' אם אלו שהוא נאסר, אע"פ אסור ובמו דהזכר בשבת.

יש להעיר, לפי הדעה הסברה דשאמרנו הוי מבין נדה, אומר לו מהני

---

x) היבוא דקושה בתוס' שיש כ' צד, ואין לו, ואמנם הדה לו תהיה שחייב לו. אם לקדשה.

התבטא תכף, כמו שהרב המהר"ל. ועוד אינה לשון נדר הוא, בגון האומר
עה"ת הלב ובו"ה. ועוד יש להעיר אומרי מהני אמתלא בשאמרו, וכי
בנדר מהני אמתלא, והרי הקול היבא פנוי ולבו שוין לומר הנדר, חל
הנדר, ולבאור חצי מהאומר, בשאמרו הוי בן נאמנות.

ורי נראה תרוצו (אהל"ר סוסי מ"ג) דבום שאמרו הוי בן נדר,
אינ אי כ"ר לכו שיקיים אבל כ"ן בהבן שחל להיות בהתרגנו, והרי כ"
הוי שאמרו מבן נדר, ומבאון הוא מוכיח דהוי בן נאמנות. ומתכן
לומר דהנדר הוי מצד פסבר דהוא והבן, אבל כיון דלה והבן, ליבא
נדר. (והוי כיון נדר טעות). (וה"ה בהשבועות)

ובן הרי"ן מתרצה סוף נדרים, האומרת טמאה אני לך, בלני מר
אסורה, ולנים מתרצה אחרונה מותרת. ונים נימוק בשאמרו הוי מבן נדר,
אומרי מותרת, וכי אשה האוסרת על מבנה תשמיש, נימוק דמותרת
בכלל שמוי עיני נתנה בוחר, בתמי. ומאן קשה, דוק נימוק דאומרת
טמאה אני לך, הוי נדר דאוסרת התשמיש של בעלה, אומרי אוסרה
למשנה ראשונה, והרי לוי חל הנדר. ונים נימוק דכוונתה לאוסר
תשמיש בעלה עלי, הוי חל הנדר ואומרי מותרת למשנה אחרונה,
והני טעמים של הרן ותוס שם לוי שייך אבי נדר ובמוקן. ובעיקר

ולבאור גם נימוק דשאמרו הוי בן נאמנות, אומרי מהני אמתלא, ומש
מהרוגו בעיר, בלא אמתלא, רק היבא דמוכח בלבו ובלב כל אדם, בגון טעמה
הטטאה והשבעה. ויש לתלק היטב, משום דהרוגו בעיר, נוגע לאחרינו ולכן לוי
מהני אמתלא מעיקר בגון שאמרו דנוגע הן לעצמו. כ' קבות סי' ל.

והתוס' בדברים ב' ד', האומרת שמותר אינו לקח, לפי מה אסורה לבעלה. ולפי משנה אחרונה, דמשמע שמותר עיניו נתנה באחר, מותרת לבעלה. ואינה נאמנת. ומן הדין והתוס' אומרי מותרת לבעלה, והיא שאתדון, ואינה תנדה משום החשש דשמא עיניו נתנה באחר. ואיכא בזה כמה חילוקים.

הדין מתבטל דכיון דמן דינא אדעתא דהבעל נדון, אסקעינהו רבנן לקידושין, והוי פנוי לגמרי. ולפי זה כל דבריו היינו שאומרת לבעל בעלתי, ועדי אסקעינהו הוי פנוי. אבל היכא דאומרת לנתין אז לנסת בעלתי ותהיי אסורה, אי בעלה בה. והדין אומר דאינו חשוב.

ודוד - אומר הדין - דמדינא אינה נאמנת מצד שאתדון, כיון דמשעבדת לו ובמי הוקרת בעל, דלא מהני, בנדון שחב לאחרים, כמבואר בהתבאר ס"ט א'), אלא דמצד האשה האמינה, דאי לאו דקושטא קאמרה לא הוה מצטערה עצמה למיתר הכי, ומכי חזי רבנן בתרוייהו דאיכא למיחש שמא עיניו נתנה באחר, אנן אמרה אדעתא - דאינה נאמנת מטעם שאתדון, כיון דמשעבדת לו.

ותוס' מתבטל בשם ר' אליעזר וז"ל: דלא מצינו אונה שהיא אסורה לבעלה דלדברי הוא מוצהר עליו. אבל היא אינה מוצהרת עליו, הלכך אם לדברי אינה אסורה לו. דהתוס' מן עצמו מהני דאמרי דבמות כל היכא דאיהו מוצהר, איהי מוצהרת וכו'. וכל דר' אליעזר סובר דאמנם אם איהי מוצהרת

מיהו איסור דידה ונולד מאיסור דידה, וכל היבמות דהוו אינן אסורות בה, אם היו אינה אסורה בו. ובגמרא דלעם בגי' בעוממרת סמאה אינו לקח בכבלן, דאיסור סוטה דידה ונולד מאיסור סוטה דידה, והיבמות דהוו אינן אסורות בה, בכם היו אינה אסורה בו.* (במו דמבליר להלן דאיסור לבועל ונולד מאיסור לבעל, כ' להלן).

כ' מנה (מצוה ג') ע"ש. והרש"ש להלן מדגל דאם הבועל אסור לבעלה, דנבעלה, והבעל אינו מאמין לו, כיון דהבעל מחוב בה, אם הבועל מחוב בה, ואינו דלדברי הבועל, אם הבעל נאסר בה, מיהו כיון דסס הבעל מחוב בה, דאוונאי דאינו מאמין לו, אם הבועל מחוב בה. ונהו חידוש לדולל. ותידוש זה תצ' אינו כ' אלי'עזר הנ"ל, דאם הבעל מחוב בה, אם הנשה מחוב בו, ואינו דלדברי הנשה אם הבעל אסור בה, סוס הבעל מחוב בה, אם היו מחוב בו. (אם כי הרש"ש מיירי בנידון בעל ובועל, ושי' הא הנ"ל הוו בבעל ובועל).

ור' תד' הרשב"ם שם.

ועיד - מחבריים הדן והתוס - כיון דלשנה אחרונה תשו לשמו נתנה עיינ' בגמר, יש כח ביד חכמים לעקור דברי' מכל וכל דסברהו לדולה בעצמה. והדן דאתה תי' זה מגיד דאין כח ביד חכמים לעקור דבר מהת בקדש (ולדר הרבות שרה).

ולבאור מסתברה לומר דדין משנה אחרונה, אף נאמר אם בגרושה בערוסה בעמרת סמאה אינו לקח, לפי הטעם דנבעלינהו לנידונין, הה בגרושה, ובן לפי שני תי' התוס (בשם כ' אלי'עזר, או תי' הרבנו דחכמים עקרו לפי שני תי' הרמב"ם דאיסור הדן, הוו בעלתרת משום האיסור) הה בגרושה. מיהו לפי טעם הדן, הוו בעלתרת משום

*) דברי בעלת כה"ן, דהוונס, שיבות לא איסור סוטה ולא איסור אינה כדבור בעמרת תרי לישני.

דמדינות ליבוא שותפות בגלל העובדה, וכל זה בקשורה, עבור הארוסה
בליבוא שעבוד, איבוד מדינות שותפות. וכמו דמצינו להלן, כיש המדיר,
דיכול להדירה כשהיא ארוסה ממצוות, כיון דבשעת הנדר לא נתעבר
להם הבא.

מיהו בקידושין דיב עבי הוות עברו הארקדש בעדנות דכיתלוו כי אמרה
כי איתמר והא הוות ולמו דקידשה הוה כי שלם, נמצא דאסורה לשני,
אלא לגוו כל כמיתם דאסורה לה אבתרייו, לגוו הוינן דיהודית דבתולה דרת
וכו', ומשם יוסי כיב דהבא היו מודה לדברי הים, וליבוא שותפות,
אינה אינם מותרת לשני ובן במעשה דיהודית. ומתרגם הריב דמדינות
אינה נאמנת מצד שעבודה, כמו חיי הון הבא. ואם דלא הדם
הנשם שמור עיני נתנה באחר, דהרי הים אמרה כן ובן בדבריהו דרת,
מיהו כיון דחכמים תקנו דהאומרת טמאה אני לך, ליבוא שותפות בגלל
שמור עיני נתנה באחר, לוי חולקו, ואפי' בנדון דלא הוי חלל, מותרת
לבעלה. (כי שרהמ) ודע למאי בעי למימר מעות לוי פלוגו, והרי
הטעם דהאמינו, לפי מר, הוו מעות פלוגו מצלצלו נפשה, והנא
לא הכי, ממילו אורמאה מדינות, דליבוא שותפות בגלל שעבודה, ולא
לחשש שמור עיני נתנה באחר ובא.

ע"ב תני דלא בארוסה, ליבוא שותפות, בגלל שעבודה, דהרי
בהיו עובדו הרשונה, הי' באירוסין. ובא מש מצינות דיכול
הבעל להדירה באירוסין ובפלגש. ובא רב. ויש לחלק, ודי.

וכי שהרב שם ויעבר נוסף, דהיינו עובדי בקיבוצים, לפי שאמרו, דבר
שייך כן היינו דהיו טועים בדבר, מעולם היתה, אמה אמרה כן, והיא
לו ברורה לה מילתא, בבהיר ליבו שלו. (כי שטמך דא דלא ב'
דשייך הודעה בדר, היינו דמאמין לחבירו עיש).

הילכך מהאמור, הבאנו כמה ישובים של הראשונים בשטמא
דמשנה אחרונה בנדרים שם. ואמרנו דלכאו' לא בארוסה כן, דמותרת
לבעלה, צולא לתי הן, הבא ליבו שאחרון, כיון דארוסה לו משועבדת
לבעלה. מיהו מהריב"ק קיבוצים משמע דגם בארוסה משועבדת. ובכ"
וכי להלן.

ובעד, היו דנאמנת נדה לומר טמאה אני, הוי מעלם שאחרון, ולכן
מהני אמתלא, אף דמשועבדת לבעלה, מא נדה שאני, דאינה מבעיא
עבדה מבעלה ולה חב לאחרים. ונידון הן הכל הוי בטמאה
אני לך, דמפקידה הישבר לאחרי. כי שם (שו"ת פיס).
ואם נימא דנאמנותה בנדה שלא עשו נאמן בגיטין, דומיא דנאמנת
לומר טהורה היא (כי תוס' גיטין ב' ה' דולפי מיפנה לה"), הוי
דמהני אמתלא, כל דבעשו בגיטין מהני אמתלא. וכי שם בשם
חבמי פרובינציא. עיש היטב.

---

x) ולפי ס"ל הרמב"ם דעשו נאמן בגיטין אף נדה תלוי היא.

ויש להעיר, אמנם לו מפרש התוס', דלפי מנהג אחרונה ליבמי ראובן,
כיון דאשעבדו לו, וכמו דלא הודיעו בעדה בתקום שתה לאחרים.
ואפ"ל דהודיעו בעדה בתקום שתה לאחרים, אולמרים פלגינן נאמנות, ואינו
נאמן כלפי האחרים, מיהו כלפי עצמו נאמן. והאומרת טמאה אני לך
לבעל אם שייך לומר פלגי נאמנות ונאמנת כלפי עצמה ולא כלפי בעלה.
ותיר הראשונים שם דהרי נאמנת מדין שאחרון, ומאילו היו אסורה
עליו, מדין דאין מערבין לגרום דבר האסור לו, ולא לומר פלגי נאמנות,
כיון דאיסור על לפני עיר, הוי תולדה מאיסור דידה, ומדין לשון
הר"ן שם דאין מערבין לגרום דבר האסור לו, עיי"ש. ולכן הקשו שם
הוי אינך יכול לדיר עמה. ומאיזה הר"ן דאין נאמנות על עצמה, מאילו
יאסר הבעל לבעל עליו, מזה אינה נאמנת בכלל, דנאמנותה על עצמה, הוי
חד לאחרינו, ובכלל אינו נאמן אם לגבי עצמו. ותוס' סל להיפך דכיון
דפלגי נאמנות, ולגבי עצמה נאמנת, ומאילו אין מערבין לגרום דבר האסור לו.
(ולא האיסור לפני עיר, פלגי נאמנות וכדלעיל). (קובץ הערות ובאות סי' כט
ס"ג)

~~(ובדר אמנם אם אוסרת על עצמה בנדר, הנאת תשמישן עליו, הוי נדר, דאין~~
~~לו מערבין לגרום דבר האסור לו, נמצא אם~~ ~~כיון דאוסרת עצ"ע בנדר, ומל הנדר,~~
~~מאילו תאסר על בעלה מדין לפנ"ע, נמצא דמקדמה הוי תבר לבעלה דהוי~~
~~כאוסרת תשמישה עליו ובנדר. הערה לי לפ הרן דלעיל.~~

ובאמת לכאן היה בא דאותה משמעותי נוספת, שלא נאמרה בתורה, שיש. אותו הקרבן דבורה, אינה נאמרת, שלא באה נעשה לאחר איסור, והיו אסורה עליו, שאינו כהן הגדול, ועכשיו לו בישראל, ותרי אלמנה ולו מאמינים לה (הרעיון לשון לכאן שאותה הגדול רק שיהיה להקפל על פיו לעבודה אלו בלי שום אומר מעבה רשע), ובעיה שיכנסה לפני האיסור ומנסיבה בתורה בקבל אנס. גאות ושוב, אפשר אי נאמר שיכנסה לאחר האיסור, לו מגיע לה בתורה, כון שהבעלתי בגאות איסור, והוי עובדה על דת כמו בשאלתו נדה. (כולל שלדברי נעשה תחתיו, אולם היתה אוסרת אינה אלמנה, נמצא שהגיע הבעלתו).

~~ונתעלמתי, הרי נאמנות היא כלפי עצמה מכון שאמרה, אבל הבעל אינו לו איסור, שיה להאמינה, שיה מה הבעלתו. ואולי בוודאי הקרעון שהיתה אוסרת לו לפני הנשואין, שנעשה לאחר האיסור, אולי היה מאמין לה, ובגלל הבעלתו איסור כמו שנה, והוי עובדה על דת אחרת, שמנסיבה בתורה.~~

ודברי (סי' יח עמוד ב') נשמע, שתוס' ס"ל אמרו שהאנס אינה מנסיבה בתורה, ולפי הקרעון הרי הוי עובדה על דת בגלל, שאות ושוב, והרי אפשר אין תאמר לפני הנשואין, שנעשה לאחר האיסור, אינה נאמנת מכון שנה אחרונה, אם לו הבעלתו כלום, מאחר שהבעל כון בקן לו הוי הבעל מקרשה, ולפי שבריעו לעיל שאולי היה מאמין לה, לכן קיים.

ואומר דברו, כלומר הרן כלומר, כלומר משנה אחרונה, היא דעתנו עדות
אפקיעיהו כמנן לקידושין מיתה, אלא אם היתה אומרת היו חכמים
מפקיעין הקידושין, והתיבה כלומר אמרה כלום, הבעילתו בביאה איסור.
(כמן אבל לפי הנ"ל חכמים עוקרים את האיסור, בגל).
אבל מובן הקרטנו דבאה הוי עוברת אל דת, והתוס' כסל לו
מנסדר בתנאה אבל לפי הנ"ל הוי כ' אלימצר שבתוס' נדרים או לפי
הנ"ל דעוברת לו, לכאורה אחרון, ואינה נאמנת, נמצא כלו
הבעילתו בביאה איסור.
ובמובן, כמו הנ"ל שייך רק אם נימוק דעם בארוסה, משעבדת לו,
ובמו שהצבחנו מתוס' ריב"ק קידושין נשרהל שם.

ומוך - אומר דברו - דבארוסה אינה משעבדת לו (ובמו שהבאנו
לעיל, כמו מצוות), נמצא דעם היתה אומרת לו, היתה נאמנת
ואם לא אמרה, הבעילתו בביאה איסור, וכמן כ' הש"ש (שו' פ"ט)
דבארוסה ליבא שעבוד, ואינה עדה שאחרון. ומובן הקרטנו הנ"ל.
ותוס' מהרי' דלמה אינה לאמר הקשיין הנ"ל, כלומר לא הבעילתו בביאה
איסור. הובא מהאמור, דהקרטנו מובן לפי טעם של מנה אחרונה ומעמ
אפקעיהו, אלא אם היתה אומרת היו מפקיעין הקידושין (או היו עוקרים
האיסור), אז דעתה דבארוסה ליבא שעבוד, והיתה נאמנת מהן שאחרון
(לפי טעם הרן במשנה אחרונה). ומוך - אומר דברו - דהקרטנו אבל לפי
שי' הש"ש דרק בעוברת אל דת יתרות בלי התנאה לתפסידה, אבל עוברת אל מה לד
התנאה. ותוס' הנ"ל סל דעם בעוברת אל מה בלי התנאה, ולכן אינה מפסדת.

ובטוחים היו, כיצד לומר כך, משום שאחדים, ובעצם לא הבינו להאמינו
באמת דבידו לקרוא, דהרי הבינו היו רגילה לאסרה, (דהרי יכול בן בן
לקרוא, אלו דבוודאי הבינו לאסרה עליו, ולא היו מאמינו). מה לו יעשה
דבמו לפי הון שם אינה נאמנת טמאה אינו לקח מדין שאחדים, בגלל
דאשעבד לו, הן איש נאמן הבשר לאסרה עליו מדין שאחדים, והרי
משעבד לה. ובית-יעקב מיישב דכיון דבידו לקרוא, ולהפך הבעל,
איבוא בצד שאחדים. אלא דעדיין לו קרוא, מה לו כיון דבידו לקרוא, ולהפך
טעבודה, (x) נאמר הבין שם דאמנם אין לאסור תמיד עליו בקדר, מגוף דמשעבד
לה, והוי בעלסר נפשי תבירו של תבירו, מה לו הם שאינו, דאין לקרוא,
אבל הבינו דרגה לקרוא (לאסרה עליו ולקרוא), הרי בידו לקרוא ובפלעיל.
ובא סברתו, אמאי לא הל הקדר, סוף הרי בידו לקרוא ולהפך הבעל.
ומה דהקהה הבינו מיישב דהבינו נאמן משום מאן דבידו לקרוא, אבל
דאמנם היבינו דבר לאתרינו, אין לו נאמנות של שאחדים, מה לו הבינו
יש לו מאן. ולא ידעתי לסוף דעתו בצה, דהרי חזינו בקמא
דנאמנותו היינו לא מדין מאן אלא מדין שאחדים ובפלעיל. ובא.
ובא בפלעיל, דלא מדין מאן אלא נאמנותו היינו מדין שאחדים,
והרי דבידו לקרוא, הנשים הוי כיון דבידו לקרוא, ולהפך
הבעבד, לא חב לאתרינו. (אלא דבא הערה הקה, אמאי
אין הבשר לאסור תמיד עליו בקדר דבידו לקרוא ובא רב).

x) וכמ"ש סבר הרמב"ם דהבעל יכול להדירה מנדרים, ואלא דברים הם דבר אחד דלא בא אמר בגמ' מאי לאמנותו
אולמי הוי שם בר הרמב"ם, דהא שם אינו יכול לאסר קדשות אינן מפקיע מידי שעבוד, אבל לדברי הקדמונים מפקיע מידי
שעבוד, ואלמה רבנן לשעבודי דידי' הוי לשעבודי דידה, כיון דבידו לקרוא אינו הוי הדיר.

- וגיתאו ברמב"ם (פ"ו נערה ה"ד) דמלבד שגירש מחציר ואינו לוקה כדין אונס ומפתה, ואם כן הוא לוקה על גירושיה.(x) נהרי הרמב"ם שם מנכל מה הוא מושך, שיבא לבד ואומר נערה אני בעלתי ולא מצאתי לה בתולים ובשקרתי על הדבר נדע לי שציתה תחתי אחר שארסתי ואלו הן עדי שציתה בפניהם ברי. אלא כיון דסומן פ"ב מצאתי בראב, הרי נאמן מגד שוורי ואסורה עליו דהוי חדא ספיקא בדאי בגמ' דידן, ומה שאסורה עליו ליבא דיניו ולא תהיה לאשה ובמה הרמב"ם נמצא בה מה אם שמצא אסורה עליו מחיובי לאוין אז עדה הרגיל יגרשנה בלא ברי. ולא מיבעי לרשב"ם הסובר דשוורי נאמן אפי' נגד עדים המבחישים אותן אלא אפי' אם עדי הא ב מעידים שלא נצה ידם מתוך ידה, בכל אמ' שוורי, אלא אפי' לרשב"ם הסובר דאינו נאמן כנגד עדים, מיהו הכא הרי עדי הא ב העידו לעדי הבעל, אבל אינם מעידים שלא נצה ידם מתוך ידה, ושמעינן הבעל לו הוכחש כלל, אלא אסורה עליו מדין שוורי, אלא אמאי לוקה על גירושיו. (קו לו מובאר בישועה נה"ו בסעיפים ובמנה מבוא מושר, ובדברי יחזקאל סימן יח).

ומוסיף דברי יחזקאל דאפי' לשי' הרמב"ם דחדא ספיקא אוסרת רק מדרבנן, אמ' הרמב"ם פסק דאפי' בשוורי דאסורה מדרבנן חשיבא אלא לגמרא. אלא הא הכא. נכון על סתמא דקרא דמשמע אף באלא, לא קשה לפי הרמב"ם דמשום הא דסומן ב"ב תלים, משום דלהרמב"ם סגיא לתוארא מדרבנן, ומה"ת איבא ולא תהיה לאשה, אבל על הרמב"ם דפוסק דלוקה על גירושיו, קשה כנ"ל.

ומה"ת

וישועה נה"ו מתרצים לפי התוי כתרצו דא"ל דאמ' שם אבי אינה הוי' לו, דיבא עשה ויפרה לה,(xx) ומתרצת הגמ' דוי אמרה לו בעינא מי איתא לעשה כלל ומנ' התוי שם דלדידי איבא עשה נגד הלת שבל מצרת

xx) אלא, תני דהעשה ולו תהי' לאשה הוא עשה תמיד לכל ביאה וביאה, ולא לגלם דה ובגלה הוא בביאה הראשונה אין לה לאחר הבא בביאה הראשונה אבל בביאה שני כמו בגלם. ומשני אין הגמ' בתרגום מ' דעי.

x) דר מכות טו, א לגבי אונס ומפתה, דגם לגרשה, גם שוורא הוא מחציר ואינו לוקה ואם בכל כולו לוקה מחציר ... מלקות

ובודאי, יש עליו הלל, ואין לה העשה שידחה לא דידה. ולפי במשנה בא"כ, הרי אין עליו לא עשה ולא לא, ומצד הבהן דשוורי אנפשי חדא, יבוא עשה, ולא תהי' לעשה, ודחה הלא של השוורי אנפשי חדא. ממילא מתוך לא יומה מצד העשה, ולא תהי' לעשה, והלא דלא ודמ לשלחה, ולכן לוקה על ידושי.

ויש לדחות תי' זה מכמה אנפי' א) הישועי' דוחה תי' זה, דהרי התוס' אמרי שם דקרי' הקמ' היא לא אמצי' בה דבר ערוה, דהרי הוי עדה ולא ואמן ערוה דוחה לא ועשה. וקרי' הקמ' היא על מצרת ובודאי דאיבא לוו עדיפו.

אבל הבא במשנה בא"כ, הרי מדין נאמנות של שוורי איבא עשה ולא דסותה ואין עשה דוחה לא ועשה. (אולי אפל לפי הירוש' דהבאנו לעיל דסלקא דעתוק X) ועוד הרי הרמב"ם שם מנ' באופן אחר תי' הקמ' שם, דלא כהתוי' שם שהבאנו, דהרמב"ם אומר שהרי אפשר שלא תבעה היא לישב, ונמצא עשה ולא קיימינן, דהלא כאין אפשר לקיים שניהם. הרי מבואר דאפי' באיסור דשיין רק לגבי הבעל לא 325, אמי ליבא דין דחוי. והפרא הקושיא לדוכתא.

ונבי כ' לתרץ & לפי הרן דלעיל דמשמעדה לא שוורי, והיא דסלקא דעתן דין נאמן הבעל מדין שוורי, אדרבא לעיל לפי הבי משום דבידו לקרשה אז לפי הרהי דלעיל דנאמן הבעל אפי' היבא בתיק לאחרינו - לאשתו, משום מיגו דבידו לקרשה, מיהו במשנה הרי אינו בידו לקרשה מצד הלאו דלא יוכל לקרשה, ממילא משועבד לה ואין בידו לאוסרה מצד שאחרא כמו דאין האשה נאמנת מטעם זה. והדברי יחזקאל והרהי פליגים תירוץ זה, דמשנה חל רק לאחר שהוצאו עדי הבעל, יש לו כח תורת משנה לגבי מעלת הקנס, וזה מובן דמעלת הקנס מתחיב בעצמו, ולפני שהוצאו הרי עוד לא נתחיב בהן, ~~אבל~~ ואף דבעל הבעל דעדי שקר הן, מ"מ עדיין אינו חייב. מיהו מ"מ דלא תהי' לעשה דאינה קנס אינ' לבאור דינ' עצמו לזה, אלא כ' שעדיין לא נתחיב במעלת הקנס, אינו חייב במ"מ

X) דהכמה עשו חיזוק לדבריהם רק בלא ולא בלא ועשה. ולפי הרמב"ם סבו לחומרא מפרבנן ואתי עשה ודחי לא ואין כאן עשה.

12 ~~15~~ ~~14~~

(x) דלו תהי לאשה, ואם דליבו קנס, ליבו המת הוא (אמנם מבינו להיפך עבי אונס ומתה, למעני דמתני, דליבו קנס למרות דליבו "דלו תהי לאשה" ברגע אל, ובמושג מסתמך הקרטיון, ור' מנה שם ומוש ה' נעדה בנוגע לזה). אלא בשעה שסדר הבאר פה קודם שהביו הוב עדי הצמה, ליבו דין נאמנות דשוי, משום דוצ בידו לקרשה, אלא הדרי הוי לדיבתיו דיון מעבחת מנות מוגר בוב, הרי ליבו דיני דשות דלו ובל.

והקרנ הבו מיישב לפי הרוש (פב דיבמות ס"ח) דבשוגרת טמאה אינו אן לא שוי, דלפי שהוו תפסים קלקול הפרות בעמנו עיניהם בשתר ופרה הוגמרות בן מעברות לבם נבוה לדם להתיחס ובי' ודקנ מנפל שם דבום שוי הוי מדון נדר, כאן כיון דשטיון דמעברות לו נתבוונו לנדור אלו להפניע עבנה מבשלה. ואפל אם אם נאמר דשוי הוי דון נאמנות, דחני דליבו סתנ השטיה והשבעה, דלו נתבוון להבנה, כמה בדינו דשוי, דבל היבו דומה שאינו נתנו בשתר, ~~לשה~~ אינו נתבב שוי חדו, אלא הנ במושג כיון דהברר בעדים שמשקר ומובה לחיבה מיתה אי שקרנים, נ"כ הדברים בלם מה שאמר פה מנות הוי בגלל שנות ומוב, ובהנ אינו בדון שוי חדו ובדברי הרוש הנ.

אמנם הנידון הרוש ליבו אומדנו כשאומרת טמאה אינו אן, דלו נתבוונה להבנה, משום הבו לפני שהוצמו, הוי נאמן לומר פה מנות, מה שבר כבהנמו הנדבר הברר למנבר באומדנו דמוכח דשלה לשם חדו נתבוון. ומוש.

ור' מנה בסוף המנה שם מור ישיב מיש.

(x) נבברתי, דתוס הי הכן (קדושין ו' ב') אומר בשי הרמבם דשלו בברכה

ליבו קנס, מיהו יש עלו המת ולו תהי לאשה. מיש, לפיכ יתכן דלה אלא ליבו קנס, מיהו יש עלו המת ולו תהי לאשה. מיש, לפיכ יתכן דלה אלא לגבי מת בל, ובה. מיהו לפני שהביו הוב עדי הצמה, ליבו המת, ומוש דבריהנ לגבי מת בל. ובה. מיהו לפני שהביו הוב עדי הצמה, ליבו המת, ומוש דבריהנ לגבי מת בל. ובה. מיהו לפני [illegible] מיהו לגבי אונס ומפתה שלה, אבל מעשה, כ' הרמבם פ"ל נערה הס